

جلد اول

آمادگی برای نوشتن

ویژه ی پیش دبستانی و اول دبستان

مؤلف:
جواد فتح آبادی
طرح جلد: ماهرخ بیکیا

جلد اول

آمادگی برای نوشتن

ویژه ی پیش دبستانی و اول دبستان

فعالیت های دست ورزی و پیش نیازهای نوشتن

به نام خداوند جان و خرد

مهارت نوشتن چهارمین مهارت زبانی است که کودکان آن را آموزند. « نوشتن » پیچیده تر از سه مهارت گوش دادن ، سخن گفتن و خواندن است و آموخته ها و تجربه های کودک از این سه مهارت ، در واقع پیش نیاز آموزش مهارت « نوشتن » هستند. برای موفقیت کودکان در فراگیری مهارت نوشتن ضرورت دارد آنان پیش نیازهای نوشتن را درست و دقیق فراگیرند، برای آموزش مهارت « نوشتن » به کودکان باید دو بخش را در نظر داشت.

الف) زمینه های ایجاد آمادگی به عنوان پیش نیازهای آموزش نوشتن که شامل موارد زیر است.

● تن آگاهی و به ویژه آگاهی از دست برتر

● تقویت ماهیچه های ظریف دست ، انگشتان ، مچ و ساعد

● تقویت حافظه ی دیداری

● هماهنگی چشم و دست و مغز

● جهت شناسی و مفاهیم ساده ی مورد نیاز عمل نوشتن

ب) آموزش های تکنیکی کار که خود شامل دو قسمت است.

۱. فعالیت های آغازین فرایند نوشتن که با عنوان « دست ورزی » از آن یاد می شود.

۲. فعالیت های پسین نوشتن که از آن به « دست نوشت » یا « خط نویسی » یاد می گردد.

در مجموعه ی حاضر که به دست ورزی یا مهارت نوشتن اختصاص دارد و در سه جلد تالیف شده

است، بیشترین تاکید بر بخش «الف» و قسمت اول از بخش دوم است .

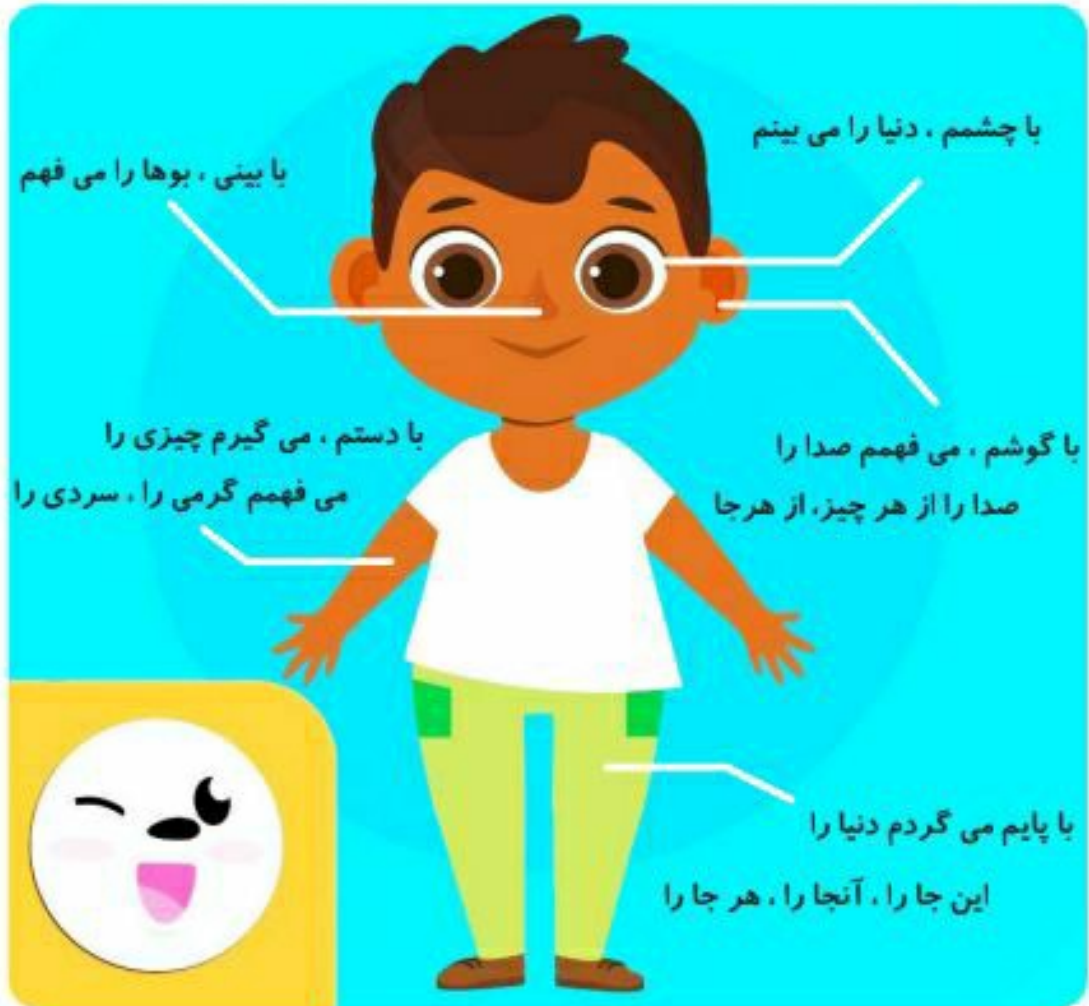
پیش از مهارت یابی و تسلط در نوشتن حروف الفبا یا سایر مهارت های دست نویسی ، آموزش مهارت های پیش از نگارشی لازم است. بخشی از این مهارت ها به کشیدن خطوط اختصاصی دارد که کودکان باید آن ها را بیاموزند. این خطوط بر اساس سن کودک طراحی شده است. جدول زیر نشان دهنده ی این خطوط است.

 علامت جمع ۴ تا ۵ سالگی	 شکل دایره ۳ سالگی	 خطوط افقی ۲/۵ سالگی	 خطوط عمودی ۲ سالگی
 ۳ ماه و ۵ سال	 علامت ضرب یا تقاطع مورب ۵ سالگی	 خطوط مورب ۴/۵ سالگی	 شکل مربع ۴ سال و ۴ ماه

برای این که کودکان مهارت های پیش نیاز نوشتن و ترسیم خطوط مختلف را بیاموزند، در جلدهای اول تا سوم فعالیت ها و تمرین های متنوعی پیش بینی شده است. علاوه بر آن بخشی از این فعالیت ها را می توان در فضای آزاد و با استفاده از وسایل مختلف و نیز در قالب بازی و سرگرمی انجام داد تا کودک علاوه بر لذت بردن از فعالیت ها، آمادگی لازم را برای تمرین های دست ورزی و مهارت های بعدی نوشتن به دست آورد. بی شک برای توفیق کودکان در فراگیری پیش نیازهای نوشتن ، نظارت ، همراهی و همکاری اولیای محترم ضروری است.

پروژه و بهروز باشید
 جواد فتح آبادی
 پاییز ۱۴۰۰

تن آگاهی

یکی از مهم ترین فعالیت های مرتبط با، پیش نیازهای نوشتن، تن آگاهی و شناخت کودک از اندام های بدن و کارکردهای آن ها است. از کودک بخواهید به تصویر نگاه کند و همزمان عضوی را که نام برده می شود، نشان دهد. در مرحله ی بعد شعر را بخواند و هر اندام را روی بدن خود نشان دهد.

فعالیت ۲ بسازیم و بازی کنیم.

فرقره را بچرخان

یک تکه مقوای ضخیم را به شکل دایره ببرید . بعد یک تکه چوب را بردارید و آن را مطابق شکل ، آماده کنید. (در کار با وسایل تیز مانند قیچی یا چاقو به نکات ایمنی توجه شود.) حالا چوب را از وسط مقوارَد کنید. فرقره ی شما آماده است آن را بچرخانید.

- انگشتان به عنوان اندام های ظریف تر نقشی اساسی در مهارت نوشتن دارند. این فعالیت موجب تقویت هماهنگی چشم و دست و مغز می گردد.
- از فرقره های پلاستیکی یا چوبی آماده در بازار نیز می توان برای تقویت انگشتان دست بهره برد.

تن آگاهی (آگاهی به نیمه راست و چپ بدن)

همزمان با خواندن آهنگین شعر گونه ی بالا، کودک همان عضو بدن را نشان دهد.
 در پایان نیمه ی چپ آدمک را مانند نیمه ی راست او رنگ آمیزی کند.
 توجه : بسیاری از بچه ها در سنین ۴ و ۵ سالگی ، مفهوم چپ و راست را به خوبی نمی دانند و در تشخیص اندام چپ و راست فرد مقابل خود اشتباه می کنند.
 تمرین مقابل آینه یا بازی با عروسک و نشان دادن دست و پای چپ و راست او می تواند به درک این مفهوم یاری رساند.

کنترل ساعد و کنترل مچ دست

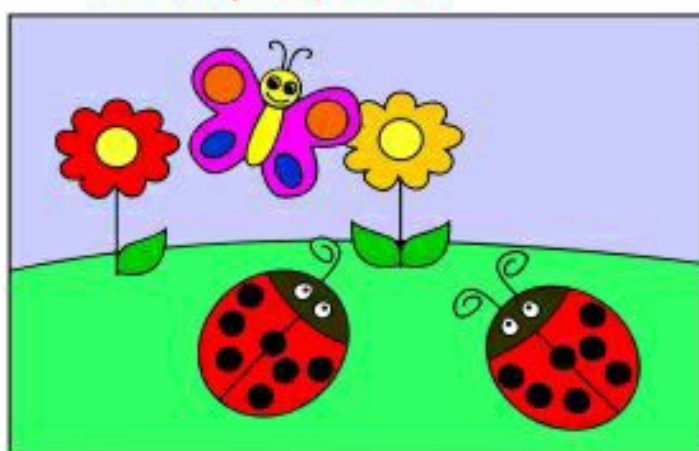
فعالیت ۱۳ باز و بسته کردن قفل کیف

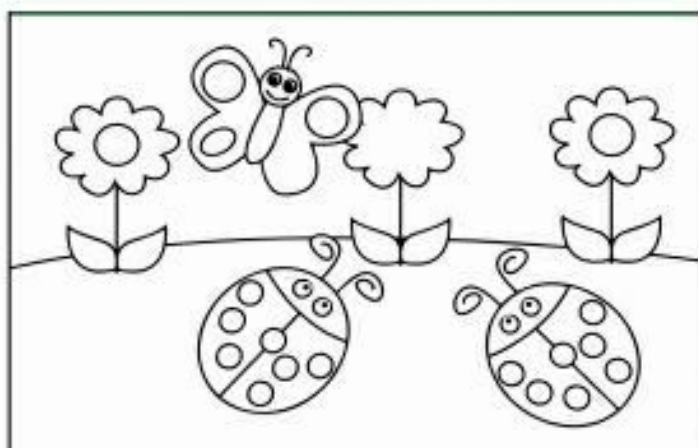
کنترل ساعد و کنترل مچ دست در مورد دیگر از پیش نیازهای مهارت های حرکتی ظریف است. همچنین کودک باید توانایی چرخش ساعد به بیرون و داخل را همراه با کنترل کافی به دست آورد. فعالیت هایی ، مانند چرخاندن دستگیره ی در و چرخاندن کلید برای این هدف مناسب است. نوآموز باید توانایی کنترل حرکات مچ دست را در وضعیت های مختلف به دست آورد . این مهارت در فعالیت هایی مانند نوشتن و ترسیم که نیاز به چرخش مستقل مچ دست دارد مشاهده می شود. بازی هایی مانند: کلم، تریچه و باز و بسته (چرخاندن مچ دست به راست و چپ) و فعالیت هایی چون پیچاندن نخ به دور قرقره در جهت های جلو و عقب هم برای این هدف مناسب است.

این جا را ، آن جا را
خط ها را ، گل ها را
رنگ می کنم آن ها را

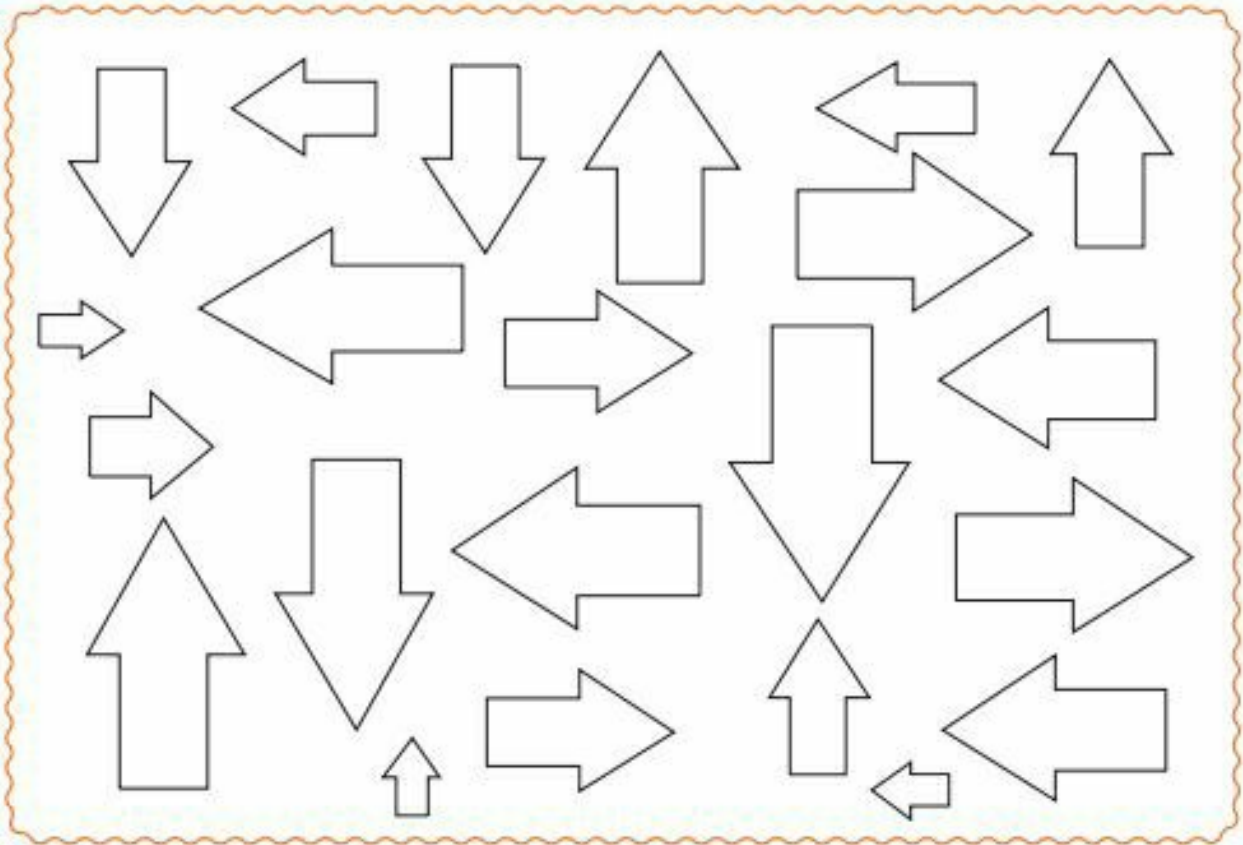
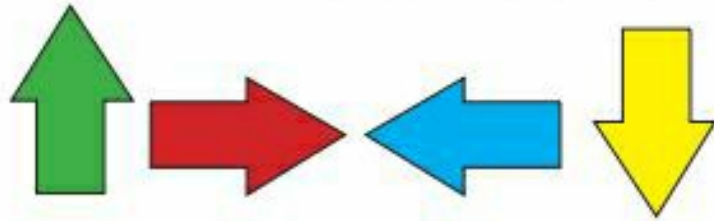

با چشمم می بینم
با دستم می کشم
با دقت ، با لذت

شعر را برای کودک بخوانید تا تکرار کند. دو تصویر را با دقت مشاهده کند و تفاوت آن ها را بگوید. در پایان تابلوی دوم را مانند تابلوی اول رنگ کند.

فعالیت ۷ شکل‌ها را مانند نمونه رنگ آمیزی کن.

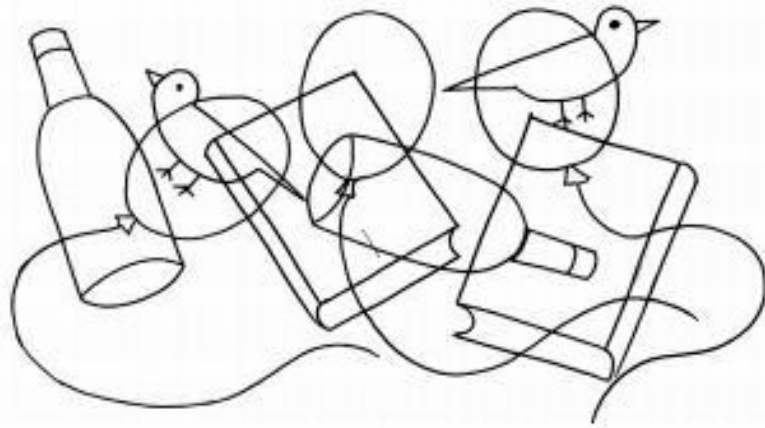

این فعالیت با هدف شناخت بیشتر جهت‌های بالا، پایین، راست و چپ و پرورش دقت و مشاهده آورده شده است. کودک باید هر فلش را مطابق فلش‌های بالای جدول رنگ آمیزی کند.

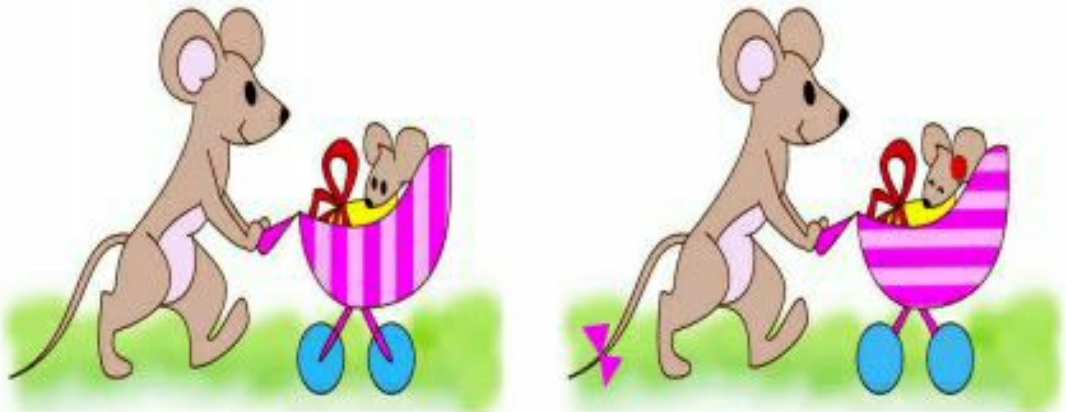
در شکل زیر چه چیزهایی می بینی؟ نام آن ها را بگو.

فعالیت ۱۳

۵ اختلاف در دو شکل زیر پیدا کن و دور آن ها خط بکش.

فعالیت ۱۴

جدول ارزشیابی از فعالیت های دست ورزی و پیش از نوشتن

ردیف	ملاک ها و معیارهای ارزشیابی از مهارت دست ورزی	خ	خ	خ	ق	ق	ن
۱	مفهوم نقطه و خط را تشخیص می دهد.						
۲	مفاهیم و جهت های بالا، پایین، روی و زیر خط را تشخیص می دهد.						
۳	جهت های راست و چپ را می شناسد.						
۴	خطوط و علائم اصلی (+، -، ×، ÷) را به درستی ترسیم می کند.						
۵	خط چین ها و نقطه چین ها را به درستی زدگیری می کند.						
۶	مداد (قلم) را به درستی به دست می گیرد. (جهت، مقدار فشار و...)						
۷	فاصله ی چشم از کاغذ را رعایت می کند.						
۸	جهت کاغذ و کتاب را درست در مقابل خود قرار می دهد و می نویسد.						
۹	تصاویر را با دقت مشاهده و مفهوم آن را درک می کند.						
۱۰	هنگام نوشتن اعتماد به نفس و آرامش دارد.						
۱۱	فعالیت های پیش از نوشتن و دست ورزی را با علاقه انجام می دهد.						
۱۲	فعالیت های، بریدنی و چسباندنی و اختلاف یابی را با دقت و توجه انجام می دهد.						
خ : خیلی خوب خ : خوب ق : قابل قبول ن : نیاز به تلاش و تقویت							

برای اطلاع بیشتر درباره ی آموزش مهارت نوشتن به کتاب زیر مراجعه کنید: عبدالرحمان سفارپور - آموزش مهارت نوشتن - انتشارات مدرسه